

5. esej

Ali je šola totalna organizacija? (analizirajte delovanje šole kot organizacije: njene cilje in sredstva, postopke, način za doseganje ciljev, odnose in vloge članov, pravilka, ki urejajo njeno delovanje itd. Na podlagi tega ugotovite, ali ima šola kakšne značilnosti totalne organizacije in odgovor (da, ne, da in ne) seveda utemeljite)

Šola je prenašalka znanja, norm in vrednot, spada pod sekundarne družbene skupine in je tudi družbena institucija. Če hočemo poudariti vidik organiziranosti, uporabimo zanjo izraz organizacija. Totalne organizacije so ustanove, v katerih dela in živi večje število posameznikov, ki so za daljše obdobje izolirani od družbe in preživljajo formalno ogranizirano obdobje svojega življenja. Kaj pa imata totalna organizacija in šola skupnega? Moja teza je, da je šola delno totalna organizacija.

Šola je zelo pomemben formalni agens socializacije. Na začetku procesa šolanja se človek sreča s formalnostjo tega procesa, saj ta temelji na uradnih odnosih, pravilnikih, snov je točno določena z učnim načrtom, na kar pa od prej ni bil navajen, saj so ga večinoma obdajale le primarne družbene skupine in neformalni agensi. Tudi totalne organizacije temeljijo na formalnosti, na posameznike znotraj njih delujejo formalni agensi, vsakodnevne dejavnosti pa potekajo po vnaprej določenem urniku, zato je šola iz tega pogleda totalna organizacija. Prvotni namen totalnih organizacij je resocializacija, kar pomeni odvzem stare identitete, ter vcepljanje nove, željene identitete. Pri tem si lahko osebje pomaga tudi z načini, kot so ustrahovanje, žaljenje in podobno, skratka, uporablja lahko tudi manj humane načine za doseg cilja. Tega ne moramo trditi tudi za šolo, saj šolanje poteka v sekundarni fazi socializacije, posameznikom pa večinoma poskuša vcepiti norme, vrednote in vedenjske vzorce brez, da bi jim prej poskušala uničiti socializacijske vzorce, ki jih je otrok do takrat že pridobil. Osebje šole lahko na posameznikih, katerih vedenje je odklonsko, poskuša izvajati nekakšno vrsto resocializacije, ki pa poteka v zelo mili obliki, in se pri tem ne poslužujejo nehumanih načinov kot v totalnih organizacijah. S tega vidika torej šola ni totalna organizacija. Obe, šola in totalna organizacija poskušajo iz posameznikov narediti konformiste. Šola jih vzgaja v takšnem duhu od začetka, totalna organizacija pa po tem, ko ji uspe iz posameznika »iztrebiti«
nezaželjene vedenjske vzorce, norme in vrednote. Pri šoli se vseeno kaže večja učinkovitost, saj posamezniki še niso imeli izkušenj oz niso počeli slabih in nesprejemljivih dejanj, kot so jih posamezniki, ki bivajo v totalnih organizacijah. Iz tega pogleda je glavni namen šole in totalne organizacije načeloma enak. Tako v šoli, kot tudi v totalni organizaciji se posameznik sreča s hierarhično strukturo in avtoritativnostjo osebja iz teh dveh ustanov. To osebje ima večjo moč nad posamezniki, saj je usposobljeno, in zato jih morajo spoštovati. Pri totalnih organizacijah ima osebje sicer večja dovoljenja za izkazovanje moči, v šoli pa malo manjše. Za odklonsko vedenje so posamezniki kaznovani tako v totalni organizaciji, kot tudi v šoli, medtem ko so kazni pri prvi mnogo hujše kot pri drugi. Da šola ni popolnoma totalna organizacija, pove tudi dejstvo, da ob sprejemu vanjo posameznikom ne odvzamejo osebne lastnine. Tako v totalnih organizacijah, kot tudi v šolah, ime in ostale osebne podatke nadomestijo s številko, kar pomeni, da je posameznik anonimen in nepomemben med ostalimi.

V jedru sem ugotovila nekaj skupnih točk med totalno organizacijo in šolo, prav tako pa tudi nekaj razlik, kar pomeni, da je moja teza, da je šola delno tudi totalna organizacija, potrjena.